

Glazba i glazbeno stvaralaštvo u ranoj i predškolskoj dobi

Perković, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:490165>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-16**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

IVANA PERKOVIĆ

GLAZBA I GLAZBENO STVARALAŠTVO U RANOJ I PREDŠKOLSKOJ DOBI

Završni rad

Pula, rujan, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

IVANA PERKOVIĆ

GLAZBA I GLAZBENO STVARALAŠTVO U RANOJ I PREDŠKOLSKOJ DOBI

Završni rad

JMBAG: 0303059260, izvanredni student

Studijski smjer: Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Predmet: Metodika glazbene kulture

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Znanost o umjetnosti

Znanstvena grana: Muzikologija

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ivana Paula Gortan-Calin

Pula, rujan, 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Ivana Perković, kandidat za prvostupnicu predškolskog odgoja, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Ivana Perković dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „ Glazba i glazbeno stvaralaštvo u ranoj i predškolskoj dobi“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. RAZVOJ GLAZBENIH SPOSOBNOSTI.....	2
3. UTJECAJ OBITELJSKOG ODGOJA.....	4
3.1. GLAZBENE IGRE U OBITELJI.....	6
3.1.1. MEMORI	6
3.1.2. GLAZBENA ZAGONETKA.....	7
3.1.3. PRIČAM TI PRIČU.....	7
3.1.4. DIDAKTIČKA POMAGALA.....	8
4. GLAZBA KAO ELEMENT RAZVOJA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI.....	9
4.1. TIŠINA.....	11
4.2. KAKAV JE TO ZVUK?.....	12
4.3. ŠTO VOLIŠ RADITI KADA ČUJEŠ GLAZBU	12
5. UTJECAJ GLAZBENOG STVARALAŠTVA NA RAZVOJ DJECE	13
5.1. PRIMJER: JEKA INSTRUMENATA.....	15
6. ULOGA GLAZBE U OBLIKOVANJU OSOBNOSTI DJECE	16
6.2. GLAZBA I NJEZIN UTJECAJ NA RAZVOJ GOVORA I MIŠLJENJA	17
6.2.1. PRIMJER: GLAZBENA PRIČA	18
6.3. GLAZBA KAO IZRAZ LIKOVNOG IZRAŽAVANJA.....	19
6.3.1. PRIMJER: GLAZBENI KRUGOVI	19

6.4. GLAZBA I POKRET	20
6.4.1. PRIMJER: PLES CVIJEĆA	21
7. GLAZBENA RADIONICA I AKTIVNOSTI U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI	22
7.1. PROVEDENA AKTIVNOST U DJEČJEM VRTIĆU.....	23
7.2. STRUKTURA AKTIVNOSTI.....	25
7.3. OSVRT NA PROVEDENU AKTIVNOST	27
8. ZAKLJUČAK	28
9. LITERATURA.....	29
POPIS FOTOGRAFIJA	30
SAŽETAK.....	31
SUMMARY	32

1. UVOD

Glazba prati čovjeka već od ranog djetinjstva. Dijete od rođenja živi u više ili manje složenom svijetu zvukova koje susreće u svakodnevnom okruženju; u pjesmama, pjevanju majke ili oca, glazbi koju možemo čuti na radiju i televiziji te drugih zvukova iz neposredne okoline djeteta.

Većina djece prvi svjesni i ozbiljniji kontakt s glazbom ostvari tek u vrtiću. Tako se pred odgojiteljima nalazi ujedno lijep, ali i težak zadatak – uvesti djecu u svijet glazbe. Ono je jedno od faza oblikovanja i usavršavanja djetetove osjetljivosti, koja je započela već s njegovim rođenjem.

Razdoblje predškolskog odgoja i obrazovanja je vrlo važan period života svakoga djeteta. U to vrijeme dijete spoznaje i stječe razna iskustva i doživljava koji ga grade kao pojedinca i usavršavaju njegov odnos sa okruženjem. U predškolskom razdoblju također dolazi i do intenzivnijeg glazbenog razvoja djeteta. To je vrijeme snažnog razvoja pamćenja, mašte i samo izražavanja. To razdoblje se smatra vrlo važnim ako ne i najvažnijim u odnosu na stjecanje novih vještina pa tako i glazbenih kompetencija.

Na odgajatelju je, dakle važna obrazovna zadaća, u kojem će smjeru ići glazbeni razvoj djeteta, kako će se razvijati njegov glasovni aparat te hoće li dijete u budućnosti voljeti glazbu i zanimati se za nju.

Kroz ovaj rad proći ćemo kroz temeljne, bitne i važne činjenice utjecaja obitelji, okoline i predškolske ustanove kao čimbenike koji utječu na sam razvoj glazbenih kompetencija djeteta.

2. RAZVOJ GLAZBENIH SPOSOBNOSTI

S obzirom na dob djeteta prema kojemu možemo odrediti određene činjenice vezane uz njegovu kognitivni razvoj, tako i razvoj glazbenih sposobnosti možemo promatrati i pratiti kroz točno određene faze razvoja. Prema Čudini – Obradović (1990), možemo iščitati devet faza razvoja:

1. faza slušanja (0-6 mjeseci)
2. faza motoričke reakcije na glazbu (6-9 mjeseci)
3. faza prve glazbene reakcije (9-18 mjeseci)
4. faza prave glazbene reakcije (18 mjeseci – 3 godine)
5. faza imaginativne pjesme (3-4 godine)
6. faza razvoja ritma (5-6 godina)
7. faza stabilizacije glazbenih sposobnosti (6-9 godina)
8. faza estetskog procjenjivanja (11 godina)
9. glazbena zrelost (17 godina)

Glazbene sposobnosti postoje kod većine ljudi, ali u različitoj mjeri. Prosječne sposobnosti su najčešće. Pravilnim glazbenim odgojem od najranije dobi kod pojedinca se mogu razviti ne samo glazbene sposobnosti, nego i umjetnička osjetljivost.

Brzina razvoja pojedinih sposobnosti i njihove granice određeni su skupom urođenih osobina koje određuju glazbeni razvoj. Osim toga, glazbeno okruženje, prisutnost glazbenog instrumenta kod kuće, obiteljske tradicije, interesi i stavovi prema glazbi, roditeljima, odgojiteljima i vršnjacima također oblikuju razvoj glazbenih sposobnosti kod

djeteta. Djeca pokazuju veliku potrebu za glazbenom aktivnošću, stoga je vrlo važno pravilno organizirati odgojno-obrazovni proces i vješto koristiti aktivnosti i potrebe djeteta.

Lewandowska (1978) posebnu pozornost pridaje tome da odgojitelj prilagodi nastavni plan i program razvojnim mogućnostima djece, da optimalno koristi glazbene sposobnosti pojedine djece u ostvarivanju programa, potiče razvoj onih sposobnosti koje su osnova za prijelaz u viši stupanj intelektualnog razvoja. Glazbene sposobnosti razvijaju se i mijenjaju s godinama. U predškolskom razdoblju formiraju se brojne sastavnice glazbenih sposobnosti i jasno je vidljiva njihova raznolikost.

Glazba koju percipira predškolsko dijete manje je vezana uz određenu sliku ili predmet, već poprima emocionalni karakter. Prema Lewandowskoj (1978), djeci je moguće pjevati bez pratnje, bez vodstva ili vizualne demonstracije. Djeca od pete godine su u stanju pjevati čiste tonove, ritmički se kretati uz glazbu, sa zadovoljstvom slušati, razlikovati zvukove nekih glazbenih instrumenata, definirati ugođaj glazbe i često izraziti svoj stav prema njoj.

Postoje značajne individualne razlike unutar svake dobne skupine. Prijelaz iz jedne faze u drugu ovisi o mnogim čimbenicima, a posebno o cjelokupnom glazbenom razvoju djeteta koji je usko povezan s glazbenim doživljajem. Jedan od važnih čimbenika je metodologija glazbenih aktivnosti koja se koristi u vrtiću ili školi, uzimajući u obzir sve prijelazne oblike u glazbenoj izvedbi.

Sposobnost razlikovanja glasnoće zvukova razvija se najranije, ispred sposobnosti razlikovanja visine tona i ritma.

Vrlo lako možemo zaključiti kako se razvoj glazbenih sposobnosti razlikuje od pojedinca do pojedinca, i bez obzira na urođene darove, svatko ima mogućnost dodatno razvijati svoja umijeća, jer bez upornosti i volje za napretkom ne možemo očekivati bolje rezultate.

3. UTJECAJ OBITELJSKOG ODGOJA

Obitelj je jedan od prvih faktora glazbenog odgoja u kojoj dijete stječe početno iskustvo s glazbom, obrasce ponašanja koje karakterizira poštivanje glazbe i njezinih vrijednosti. Rano i intenzivno poticanje razvoja interesa za glazbu može dovesti do uhodanih navika i sklonosti djeteta.

Izuzetno je važna kvaliteta ranog utjecaja obiteljske sredine u smislu kao prvog kontakta s glazbom. Sustavno pružanje različitih glazbenih poticaja djetetu, kao i njegovo okruženje koje je ispunjeno vrijednom glazbom, donosi plodonosne rezultate u vidu spremnosti da učinkovitije i bolje usvaja glazbene vještine i svjesnije shvaća glazbu. Ako se potreba za kontaktom s glazbom kod djeteta ne njeguje ili ne potiče, ona postupno može nestati, kako navodi Kwiatkowska (2019). Ulazak djeteta u glazbenu kulturu, koji se odvija u obitelji često je spontan.

Već od majčine utrobe pa i tim više nakon rođenja dijete je zainteresirano za zvukove koji ga okružuju. Ono se tijekom svoga odrastanja susreće s raznim zvukovima; s vremenom prepoznaje svoj glas i glas ukućana, prepoznaje mačku, odnosno psa i sl.

Što se tiče glazbe ona također kao takva utječe i na razvoj, ali i na emocije djeteta, čime ona može izazvati radost, tjeskobu pa i ljutnju. Glazba se može koristiti cijelo vrijeme, kako tijekom rada tako i tijekom opuštanja. Obitelj zato kao takva ima velike mogućnosti kojima dijete može uputiti i uvesti u svijet glazbe i zvukova i pomoću mu da otkriva novu stvarnost u kojoj se pronašao.

U obiteljima treba obratiti pozornost i na kako piše Žylińska (2013) još jedan problem na koji nailazimo u razvoju glazbenih kompetencija kod djece, a to je da ona često u obiteljima imaju kontakt s tzv. „popularnom glazbom“, zbog koje dječji umovi nemaju priliku naučiti, pronaći i prepoznati bogatstvo u složenijim pjesmama i skladbama, odnosno glazbi. Budući da to nisu u stanju, nikada neće naučiti uočiti i primijetiti ljepotu skrivenu u glazbi velikih skladatelja.

Gordon (2016) navodi da su ne tako davno, roditelji i članovi obitelji, bez posebnih poticaja okoline, dobrovoljno preuzimali odgovornost za glazbeni razvoj dojenčadi i male djece. Bilo je redovitog sudjelovanja u crkvenim liturgijama, gdje se također redovito koristila glazba i zbarsko odnosno liturgijsko pjevanje. Također su bili poznati i obiteljski susreti za klavirom ili harmonikom i sudjelovanje u zajedničkom pjevanju nedjeljom poslijepodne. U takvim situacijama, mala djeca nisu se morala direktno uključivati kako bi sudjelovala, ali samo prebivanje u takvoj okolini imao je utjecaj na njihov razvoj. Nažalost, danas su to tek samo pojedini i rijetki slučajevi i tradicija koja pomalo, ali sve više nestaje iz našeg okruženja.

Na temelju istraživanja koje je 2021. godine provela Szczyrba-Poroszewska (2021) među studentima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, moguće je prikazati obraz glazbene kulture u obiteljima budućih odgojitelja predškolskog odgoja. Među ispitanicima najčešće je u njihovim obiteljima glazba bila prisutna, ali nije bila predmet dubljeg interesa.

Zanimljivost koja proizlazi iz odgovora ispitanika je ta da u konačnici njihovi domovi nisu bili izvor glazbenog obrazovanja, već se u njima provodio kako navodi Szczyrba-Poroszewska (2021) nesvjesni trening ignoriranja glazbe, koja bi označavala kako piše navedena autorica, glazba u pozadini, na koju nitko nije obraćao veću pažnju. Također kako navodi dalje većina obitelji nije pružila gotovo nikakvo glazbeno iskustvo ni izvođenjem glazbe niti posjećivanjem glazbenih koncerata čime djeci nije bila ponuđena nikakva mogućnost glazbenog razvoja.

Zahvaljujući istraživanjima možemo uvidjeti i važnost obrazovanja budućih odgojitelja kao one koji sami možda u svojim domovima nisu imali potrebnu glazbenu naobrazbu. Svjesni smo činjenice da tu naobrazbu imaju rijetki, ali pitanje koje nam se postavlja je zasigurno to da na koji način ja kao pojedinac i odgojitelj mogu djeci prenijeti ljepotu glazbe i glazbenog stvaralaštva.

3.1. GLAZBENE IGRE U OBITELJI

Poznato je kako glazba povezuje. S obzirom kako postoje mnoge vrste glazbe, tako svaka ta vrsta ima i svoju skupinu ljudi koja ih sluša, a te ljude upravo povezuje glazba u kojoj su se kako to danas volimo reći „pronašli“. Tako je i u primjeru obitelji i djece, djeca će slušati ono što slušaju roditelji do određenog vremena odrastanja, kada će im se po vlastitom interesu ili interesu okoline u kojoj provode svoje vrijeme određeni žanr glazbe svidjeti.

U današnje vrijeme postoje mnoge mogućnosti kojima možemo potaknuti djecu na razvoj u svojim obiteljima. Ovdje ćemo pokušati predstaviti samo neke od igara koje u svojim obiteljima možemo igrati, a koje ujedno utječu i na razvoj djece. Igre koje možemo igrati u svojim obiteljima potiču razvoj glazbenih kompetencija i učenja glazbenih pojmova.

3.1.1. MEMORI

Opis igre: Igra se sastoji od 10 parova kartica na kojima su nacrtani razni instrumenti (ili glazbeni simboli). Osoba, odnosno dijete koje uspješno spoji dva para, treba pokazati ostalim sudionicima koristeći pantomimu na koji način se taj instrument svira te ukoliko je moguće oponašati i zvuk određenog instrumenta. (Zgromadzenie 2020)

Slika 1., Memori instrumenti

Izvor: <https://mamarytmiczka.pl/2-gry-muzyczne-ktore-sprawdza-sie-w-domu-i-w-szkole/>

(24. 08. 2022.)

Slika 2., Memori glazbeni simboli

Izvor: <https://mamarytmiczka.pl/2-gry-muzyczne-ktore-sprawdza-sie-w-domu-i-w-szkole/>

(24. 08. 2022.)

3.1.2. GLAZBENA ZAGONETKA

Opis igre: Pokazati djetetu nekoliko predmeta koji zveckaju ili šušćaju, npr. ključeve, staklenku sa rižom, zvečku, šušćavi papir, foliju i sl. Zatim sve te predmete stavimo u torbu ili vrećicu. Dijete stavi ruku u vrećicu, primi određeni predmet i po tome kakav zvuk daje ili kakvu strukturu ima pogađa o kojemu se predmetu radi.

Kod starije djece možemo iskoristiti situaciju kako bi ona sama od raznih materijala osmislila predmete koji mogu proizvesti zvuk kroz izradu samostalnih zvečki i sl., ili da sama pronađu razne predmete koji mogu proizvesti zvuk. (Zgromadzenie 2020.)

3.1.3. PRIČAM TI PRIČU

Opis igre: Sjednemo s djetetom na neko udobno mjesto, gdje će se na neko vrijeme moći opustiti; pokraj prozora, na tepihu, u vrtu. Potaknemo dijete da zajedno s nama na otprilike

minutu zatvori oči i da sluša zvukove oko sebe. Nakon što određeno vrijeme prođe otvaramo oči i pričamo priču prema zvukovima koje smo čuli. (Zgromadzenie 2020)

3.1.4. DIDAKTIČKA POMAGALA

S obzirom kako danas uz ubrzani razvoj tehnologije također imamo i mogućnost kupnje proizvoda raznih didaktičkih igara za djecu koje uz razvoj motoričkih sposobnosti omogućuju djeci razvoj glazbenih kompetencija kroz igre prepoznavanja raznih zvukova, djeca lakše i brže mogu probuditi svoj interes prema zvukovima i glazbi.

Slika 3., Didaktička glazbena igra

Izvor: <https://www.ekupi.hr/hr/lgra%C4%8Dke-i-dje%C4%8Dja-oprema/lgra%C4%8Dke/lgra%C4%8Dke-za-bebe/Glazbene-igra> (23. 08. 2022.)

4. GLAZBA KAO ELEMENT RAZVOJA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI

Raznolikost glazbenih oblika koji se nude u predškolski ustanovama čine djecu kreativnijima i odvažnijima. Djeca rado plešu, pjevaju, pa čak i samostalno stvaraju. Dobar kontakt s glazbom izvor je kreativnih nastojanja, poticaj da se izrazimo kroz ples, pjevanje i sviranje određenog instrumenta. Majzner (2013) piše kako je vrlo važno pobuđivati kreativnost kod djece, a kreativno dijete je dijete koje se ne boji izazova, ono samostalno razmišlja, kreativno pristupa problemu, sposobno je stvoriti nešto novo. Stoga je vrijedno poticati djecu na kreativne igre kroz glazbu, pokret, ples, likovnu nastavu i sl. Svaki oblik glazbene aktivnosti prenesen na primjeren način pomaže djetetu u razvoju kreativnih sposobnosti.

Glazba uvelike oblikuje cjelovit razvoj djetetove kreativnosti – likovne, verbalne i motoričke, koje su rezultat djetetovog sudjelovanja u istraživanju, doživljavanju i upoznavanju svijeta koji ga okružuje. Prema Majzner (2013) u današnje vrijeme mnogi pedagozi i glazbenici ističu veliku važnost glazbenog obrazovanja te smatraju da usavršavanje specifičnih glazbenih sposobnosti utječe na razvoj opće mentalne dispozicije djeteta, uključujući percepciju, pažnju, maštu, pamćenje, volju, emocionalnu osjetljivost i inteligenciju. Ukratko, možemo reći da glazba oblikuje osjetljivost, emocionalnost i osobnost djeteta, uči samostalnom razmišljanju i potiče njegovo kreativno izražavanje. Kroz aktivno stvaranja i slušanje glazbe, dijete može razvijati svoju maštu i stvarati vlastiti svijet doživljaja i emocija. Glazba je kao takva nositelj emocija i osjećaja, stoga upravo glazbeni odgoj ima važnu ulogu u razvoju djece ranog školskog uzrasta, omogućavajući im da se formiraju.

Ne treba nikoga uvjeravati da je uloga glazbe u odgojno-obrazovnom procesu djeteta predškolske dobi od velike važnosti. Glazba se od davnina smatrala posebnom vrednotom u procesu obrazovanja čovjeka. Prema mišljenju mnogih ona može pružiti osobi unutarnji sklad.

Glazba je jedno od područja odgojnog procesa učenja koje započinje u dječjem vrtiću i nastavlja se kroz cijelo razdoblje školovanja. Već u predškolskom razdoblju razvoj glazbenih sposobnosti djeteta smatra se važnom razvojnom značajkom visoke dinamike, koja zahtijeva pedagoški nadzor. Ovdje je potrebno razmotriti kakvu ulogu ima glazba u različitim razdobljima života predškolskog djeteta, tako prema Kwiatkowskoj (2019) taj razvoj možemo podijeliti u nekoliko kategorija:

- Trogodišnje dijete reagira na glazbu s jasnim interesom, pokušava pjevati. Glazba ulazi u djetetov život, njen utjecaj na djetetov razvoj je jasan, ali nije kontinuiran
- Četverogodišnje dijete relativno pravilno pjeva pjesme. Voljan je eksperimentirati sa zvukom na klavijaturi, na instrumentima, uživa u igri s pjevanjem, vrlo rado razgovara i govori o svojim omiljenim pjesmama
- Petogodišnja djeca sviraju jednostavne glazbene ritmove i uče lagane melodije na instrumentima i plešu.
- Djeca u dobi od šest godina vole slušati glazbu – preferiraju radijske i TV emisije uz glazbenu podlogu. U ovom razdoblju jasno se oblikuje glazbeni sluh.

Przychodzińska-Kaciczak (2018) u svojem radu skreće pozornost na činjenicu da glazba razvija kognitivne procese i osjetljivost, a služi i u terapeutske svrhe. Sličnog mišljenja o ovoj temi su i drugi stručnjaci predškolske i školske pedagogije te glazbenog odgoja.

Ukratko, može se reći da glazbeni odgoj utječe na razvoj svakog djeteta u tjelesnom, mentalnom, intelektualnom i moralnom smislu, budući da u predškolskom odgoju prema Kwiatkowskoj (2019) ono ima četiri osnovne funkcije:

- opći razvoj
- poticanje tjelesnog razvoja,
- socijalizacija djece,
- terapeutske svrhe

Izloženost djece predškolske dobi glazbi utječe na aktiviranje svih kognitivnih sposobnosti djeteta. Pravilno odabrani glazbeni zadaci služe intenzivnom vježbanju pažnje, razvoju pamćenja i učinkovitosti mentalnih operacija.

Zajedničko pjevanje, plesanje i sviranje intenzivno integriraju grupu, utječući na pravilne društvene interakcije, uključujući disciplinu, odgovornost za povjerenu ulogu u glazbenom zadatku i mnoge druge.

Przychodzińska-Kaciczak (2018) piše kako je vrlo važno da djeca u vrtićima i školama imaju svakodnevni kontakt s glazbom, da imaju pravilno odabrane glazbene satove koji utječu na razvoj pamćenja i opći razvoj djeteta. Vrlo je poželjno organizirati koncerte i navikavati djecu na glazbu. Moramo zapamtiti da pravilno odabrana glazba djeluje na dijete, utišava ga, npr. slušanje uspavanki navečer omogućuje djetetu da se smiri, stiša i brže zaspi.

Djeca s velikom pažnjom i vrlo rado slušaju glazbu, a emocije i doživljaji koje ona izaziva čine dijete podložnijim odgojnim utjecajima. Pravilno odabrana glazba smiruje dijete.

Kada trogodišnje dijete krene u vrtić, proces njegovog glazbenog obrazovanja je vrlo zaokupljen. Odgojiteljica može glazbom oblikovati poželjne osobine kod djece kao što su optimizam, kreativnost, vjera u svoje mogućnosti i sposobnosti. Govoreći o ulozi glazbe u odgojno-obrazovnom i poučnom procesu djece predškolske dobi, nemoguće je ne spomenuti činjenicu da glazba na vrlo sugestivnan način potiče dijete na izražavanje svojih osobina, potreba, želja, očekivanja, osjećaja, ideja, misli i stavova, navodi Lewandowska (1978).

Dakle, obrazovni i poučni potencijal glazbe je velik. Međutim, samo kada ih se pravilno koristi, odgojitelj može donijeti mnogo dobrobiti djeci.

U daljnjem dijelu rada predstavljeno je nekoliko prijedloga za igre vezane uz različite funkcije glazbe.

4.1. TIŠINA

Cilj: potaknuti djecu na disciplinu i tišinu tijekom igranja

Opis igre: odgojiteljica poziva djecu na igru "Tišina". Zadatak djece je prošetati na prstima po tepihu. Djeca bi se trebala pokušati kretati vrlo tiho, kao da se šuljaju. Na taj se način predškolci osposobljavaju za vješto održavanje tišine tijekom različitih aktivnosti. Druga verzija ove igre može biti, na primjer, grupno hodanje u tišini, gdje jedna grupa ocjenjuje drugu grupu jesu li bili dovoljno tihi ili ne. (Zgromadzenie 2020)

4.2. KAKAV JE TO ZVUK?

Cilj: prepoznavanje zvukova iz okoline i vježbanje koncentracije

Opis igre: Ova igra također zahtijeva tišinu kod djece. To je na neki način varijacija prethodne igre. Djeca se vrlo tiho kreću po tepihu. Sa određenih mjesta u prostoriji čuju se zvukovi koji su poznati djeci. Zadatak djece je zapamtiti što više zvukova. Nakon toga djeca sjedaju na tepih i pokušavaju nabrojati što više zvukova koja su čula. (Zgromadzenie 2020)

4.3. ŠTO VOLIŠ RADITI KADA ČUJEŠ GLAZBU

Cilj: poticanje djece da izraze svoje osjećaje i iskustva vezana uz odslušanu glazbenu frazu

Opis igre: Odgojiteljica zamoli djecu da slobodno legnu na tepih i zatvore oči. Odgojiteljica djeci pušta određenu skladbu. Nakon svakog djela djeca slobodnim gestama iznose dojmove koje je neki zvuk ili skladba ostavilo na njih.

Na kraju igre odgojiteljica zamoli djecu da slušajući posljednju frazu skladbe, slobodnim gestama pokažu što vole raditi u slobodno vrijeme ili kod kuće tijekom slušanja glazbe; na primjer crtati, igrati se igračkama, pospremati sobu. (Zgromadzenie 2020)

5. UTJECAJ GLAZBENOG STVARALAŠTVA NA RAZVOJ DJECE

Glazba u predškolskom odgoju jedno je od područja odgojno-obrazovnog procesa. Ona čini cijeli niz interakcija usmjerenih na korištenje estetskih i umjetničkih vrijednosti za usmjeravanje aktivnosti, pokazivanje osjećaja i razvoj djetetova samoizražavanja. Kako navodi Kwiatkowska (2019) kroz aktivnost i glazbeno stvaralaštvo dijete pokazuje volju za izražavanjem vlastitih doživljaja. To je ponajviše specifično u likovnom izražavanju te u glazbenoj interpretaciji. Ono potiče inovativnost, uči samostalnosti te se izražava kroz emocionalan i kognitivni odnos prema samome sebi i okolini. Područje glazbeno stvaralaštvo je toliko raznoliko i bogato da djeci bez obzira na različite stupnjeve razvoja i glazbene nadarenosti omogućuje potpunu aktivnost.

„Pokazujući interes za glazbu dijete će i samo aktivno sudjelovati u bogaćenju svoje okoline zvukovima, pjevanjem i glazbenim igrama, što će ujedno utjecati na njegovo zadovoljstvo, spontanost i radost.“ (Šimičić, 2017, str, 27)

Također, možemo govoriti i o tome da je „Glazbeni jezik djece povezan s njihovim autentičnim glazbenim stvaralaštvom. Njega je najlakše pronaći u trenucima kada je dijete slobodno, nesputano i neopterećeno očekivanjima drugih (odraslih). Često je riječ o spontanim i neplaniranim izričajima djece koji mogu uključivati pjevanje, pljeskanje rukama, pucketanje prstima, ili pak kreiranje različitih zvukova i tonova pravim ili improviziranim glazbenim instrumentima. Njima dijete može izražavati različite ideje i doživljaje, te pričati vlastitu glazbenu priču, i to variranjem tempa, ritma, tonova i glasnoće“ (Slunjski, 2013, str 64).

Dudzińska (1990) navodi metode upravljanja razvojem dječjeg glazbenog stvaralaštva kao:

- poticanje kreativnosti koje dijete poduzima na vlastitu inicijativu i potrebe
- zadavanje djeci specifičnih zadataka vezanih uz različite aktivnosti uz glazbu.

Piše dalje kako su djeca prirodno zainteresirana za ritam, ali i za samo rukovanje predmetima, što je ujedno povezano sa željom za posjedovanjem raznih glazbenih instrumenata i željom za sviranjem na njima. Navodi kako se s pravom tvrdi da instrumenti koji se koriste tijekom obrazovnog procesa u predškolskoj ustanovi moraju biti jednostavni za korištenje i učenje sviranja. Zato se u tom razdoblju obrazovnog procesa često biraju udaraljke: bubanj, zvečka, štapići, triangl, te mnoge druge udaraljke.

Ova glazbala djeca mogu koristiti za pratnju uz pjevanje, ali i za improvizaciju – uglavnom ritmičku. Ono što je važno, sviranje udaraljki razvija glazbene sposobnosti, kao i vježbanje prepoznavanja zvuka određenog instrumenta. Instrumenti i sviranje s njima značajno proširuju opseg djetetova glazbenog doživljaja, ali i pružaju specifično zadovoljstvo kontaktom s glazbenim instrumentom.

Slika 4.,: Vrtički instrumenti

Izvor: https://shr.news/21730_Novi/deal-Glazbeni-instrument-16%D1%88%D1%82-skup-10-vrsta-dje%C4%8Dji-vrti%C4%87-daire-bubanj-udaraljke-igra%C4%8Dke-za-djecu-djeca-ranog-odgoja-i-obrazovanja-djeteta_boutique.html (02. 09. 2022.)

5.1. PRIMJER: JEKA INSTRUMENATA

Cilj: pažljivo slušanje i prepoznavanje instrumenta

Opis igre: Djeca su okrenuta leđima od kruga u čijem središtu se nalaze instrumenti koji su im poznati. Određeno dijete otkucava jednostavan ritam na odabranom instrumentu, zadatak ostalih je pogoditi koji instrument je bio sviran i ponoviti ritam. (Zgromadzenie 2020)

6. ULOGA GLAZBE U OBLIKOVANJU OSOBNOSTI DJECE

Prema istraživanjima Nowak (2014) tvrdi da su najslikovitiji rezultati razvoja djeteta predškolske dobi vidljivi u usporedbi djece iz najmlađe skupine s djecom iz najstarije skupine. Postoje jasne razlike na gotovo svakom planu. Bez sumnje, na takav razvoj utječu mnogi čimbenici, među kojima je glazba od velike važnosti. Emocionalni doživljaji povezani s izvođenjem glazbenih zadataka utječu na različite mentalne dispozicije djece. Učenje pjesama omogućuje razvoj pamćenja kod djece i uči ih logičnom razmišljanju. Pokreti uzrokovani glazbom oblikuju djetetove moralne stavove i oblikuju njegov pogled na važne vrijednosti, važne i to ne samo u kontaktima s vršnjacima, već i s odraslima. Zajednička igra uz glazbu i pjesmu omogućuje stvaranje društvenih interakcija, zbližava osobe uključene u igru, uči djecu suradnji s drugima, disciplini i odgovornosti ne samo za sebe, već i za cijelu grupu. To zauzvrat omogućuje razvoj takvih karakternih osobina kao što su samokontrola, prijateljstvo, uslužnost i ustrajnost. Kod glazbene igre također je važno poticati djetetovu maštu i njegovo kreativno razmišljanje

Nowak (2014) dalje nastavlja kako je promatranjem djece tijekom glazbene nastave pokazalo da su djeca sudjelujući u zajedničkom sviranju i pjevanju postala samopouzdanija, oslobodila su se tjeskobe i stresa vezanog uz boravak u predškolskoj ustanovi. Pjevajući i svirajući postali su radosniji jer su im te aktivnosti bile velika atrakcija i zabava. Izloženost glazbi kod djeteta izaziva zadovoljstvo i radost, odnosno osjećaje koji su vrlo važni za njegov pravilan razvoj. Ta se radost povećava kada dijete aktivno sudjeluje u stvaranju glazbe i kada ga glazba motivira na djelovanje. Glazbene aktivnosti u kombinaciji s kretanjem čine djecu aktivnijom i podložnijom odgojnom utjecaju, daju djeci priliku da zadovolje prirodnu potrebu za tjelovježbom u ovoj dobi i tako razvijaju tjelesnu kondiciju.

6.1. PRIMJER: VESELO/TUŽNO

Cilj: raspoznati ugođaj skladbe

Opis igre: Djeca na papirnatim tanjurima nacrtaju tužno ili nasmijalo lice, slušaju određene dijelove skladbi te dižući u zrak određeno lice kojim definiraju raspoloženje skladbe i kreću se uz glazbu radosno ili tužno. (Zgromadzenie 2020)

6.2. GLAZBA I NJEZIN UTJECAJ NA RAZVOJ GOVORA I MIŠLJENJA

U životu djeteta glazba je ispred govora. Već u prenatalnom razdoblju djeca reagiraju na zvukove iz okoline. Od najranijih trenutaka života dijete ne reagira samo na majčin glas već i na druge zvukove u svijetu oko sebe. Čak i vrlo mala djeca imaju spontanu reakciju na glazbu. To ih često čini nasmijanima i sretnima. Pod njezinim utjecajem djeca počinju izvoditi ritmične pokrete, pljeskati i lupati nogama. Vrlo je važno da djetetovo izlaganje glazbi započne od najranijih godina njegova života. Predškolska dob najbolje je vrijeme za to. Što prije dijete dođe u kontakt s glazbom, to će njegov socijalni i emocionalni razvoj biti bolji. Stoga je polazak u vrtić odlično razdoblje i za početak glazbenog obrazovanja.

Prema Knapik (2004) i govor i glazba prate čovjeka gotovo cijeli život. Kao novorođenče, dijete okreće glavu prema majčinom glasu, a zanimaju ga i riječi koje izgovara i uspavanke koje pjeva. Kasnije dijete samo smišlja priče, pjesmice, ili melodije. Za tinejdžera je opet važan dio života slušanje omiljene glazbe i dugi razgovori s vršnjacima. Kao odrasli, i kod kuće i na poslu, neprestano komuniciramo s drugim ljudima. Glazba nas također prati svaki dan, npr. u vožnji automobilom.

U stvarnosti predškolskog i školskog odgoja jasno je vidljiv problem djece s poteškoćama u govorno-jezičnom razvoju. Vrlo često se povezuju s tim, među ostalim, poteškoće sa sluhom i koncentracijom. Kako bi razumio što pošiljalac želi prenijeti primatelju, slušatelj mora biti u stanju izdvojiti poruku - koja predstavlja konkretnu, logičku cjelinu. Logopedi, terapeuti, odgojitelji i roditelji trebaju imati na umu da djeca s teškoćama u učenju ili ne pridržavanjem uputa koje im se daju obično imaju problema sa shvaćanjem i razumijevanjem sadržaja.

Kao jedan od dobrih i kvalitetnih primjera poticanja govora kod djece su lutke. One kod djece stvaraju sigurnost kod govora, kao način sigurnosti kako ih netko razumije, odnosno da im se neće smijati što god kažu. Djeca se vrlo rado igraju s lutkama i u njima pronalaze način na koji svojevolumjno i hrabro uče govoriti.

Slika 5., Razvoj govora

Izvor: http://www.muzaki.pl/wp-content/uploads/2015/12/Muzaki_w_Muzaice_10.jpg
(20.08. 2022.)

6.2.1. PRIMJER: GLAZBENA PRIČA

Cilj: oponašanje zvukova uz određenu priču

Opis igre: Odgojiteljica pripremi ilustracije koje će konkretno pokazivati bitne dijelove određene priče odnosno bajke, npr. Crvenkapica. Bitno je da ilustracije budu jednostavne, ali da konkretno pokazuju koje zvukove treba oponašati. Npr. dok Crvenkapica hoda šumom (ilustracija: šuštanje drveća - šuškalice), kada dolazi vuk (ilustracija: udarac gonga), dolazak lovca (pucanj- jedan pljesak), otvaranje vrata (djeca oponašaju zvuk izgovarajući „škriip“).

Na taj način možemo zajedno s djecom ispričati cijelu priču u kojoj će ona vrlo rado htjeti sudjelovati. (Zgromadzenie 2020)

6.3. GLAZBA KAO IZRAZ LIKOVNOG IZRAŽAVANJA

Treba još jednom naglasiti da su djetetu za pravilan razvoj i dobro funkcioniranje potrebni različiti podražaji, pa tako i glazbena stimulacija koja uključuje više osjetila ili poticaja istovremeno. Dijete mora samo otkrivati svijet sluhom, dodirom, vidom, pokretom ili okusom. Doživljavanjem uči primati podražaje, razvija kognitivne procese, maštu, kao i svoju kreativnost i likovno izražavanje. U glazbenom odgoju u vrtiću treba koristiti i izrađivati različite glazbene instrumente i predmete, zahvaljujući kojima će djeca moći učiti o njihovom izgledu, materijalu ili teksturi, čuti koje zvukove proizvode i kako se ti zvukovi mogu proizvesti. U današnjoj stvarnosti imamo na raspolaganju mnogo različitih oblika, sredstava ili aktivnosti važnih za razvoj djeteta kroz likovno izražavanje.

Prema Kwiatowskoj (2019) obavljanje jednostavnih likovnih zadataka vezanih uz samostalni rad svakog djeteta dovodi do postupnog individualnog otkrivanja zakona i principa. Samostalna aktivnost daje mogućnost upoznavanja, doživljavanja, razumijevanja, bilježenja i provjere stečenog znanja. Ovako stečeno znanje postaje sve potrebnije za daljnje kreativno djelovanje i djetetu je novim spoznajama određena stvar jasnija i razumljivija.

6.3.1. PRIMJER: GLAZBENI KRUGOVI

Cilj: pažljivo slušanje glazbe i usklađivanje pokreta sa glazbom

Opis igre: Djeca stoje ispred velikih listova papira obješenih na zid. U rukama drže bojice (ili najbolje voštane pastele) te rade kružne pokrete rukama u ritmu glazbe. Kada je glazba spora, crtaju velike krugove, polako radeći pokrete, kada se glazba ubrza, ubrzavaju se i pokreti ruku, pa krugovi postaju sve manji. Nakon odrađene vježbe – zajednički pregledamo slike. (Zgromadzenie 2020)

6.4. GLAZBA I POKRET

Dijete slušajući glazbu uči je doživljavati, a ujedno otkriva i vlastite osjećaje i emocije. Tijekom tjelesnih aktivnosti, u koje je uključena i glazba, dijete postaje skladnije u izvršavanju određenih pokreta, lakše pamti kombinacije. Kroz pokret tijekom glazbe dijete također ima priliku izraziti se u obliku koji je čovjeku najprirodniji, tj. u kretanju. Osim toga, zahvaljujući vježbama u parovima, dijete stječe lakoću s vršnjacima te uči snagu i sposobnost ostvarivanja motoričkih kontakata sebe kao partnera. Kao posljedica toga, dijete predškolske dobi se na ovaj način rješava svojih kompleksa i inhibicija, stječe veće samopouzdanje i gradi pozitivnu sliku o sebi te ostaje otvoreniji za mogućnosti koje mu se pružaju.

Lewandowska (1978) navodi da glazba i pokret igraju važnu ulogu u djetetovom životu jer dijete već od malih nogu osjeća potrebu za kretanjem, igrom i dodirima s umjetnošću. Jedan od oblika aktivnosti u vrtiću trebaju biti glazbeno pokretne igre. To je od velike važnosti ne samo za razvoj glazbenih kompetencija, već pridonosi i cjelokupnom razvoju djeteta. Glazba i pokret trebali bi se svakodnevno pojavljivati u odgoju predškolske djece. Satovi trebaju djeci biti izvor radosti, opuštati ih i poticati na stvaralaštvo.

Idealno bi bilo da se nastava odvija u prostoru gdje nema stolova. Ako to nije moguće, prostoriju treba pripremiti na način da ne ugrožava sigurnost djece. Jednako je važno da odgojitelj dobro vlada igrama i sustavima kretanja. Svaka pogreška i neodlučnost odgojitelja može pokvariti čar igre i poremetiti sam koncept aktivnosti. Igre bi se trebale temeljiti na jednostavnim pokretima koje je lako napraviti i da ih mogu zapamtiti sva djeca. U igru trebaju biti uključena sva djeca, bez obzira na njihove sposobnosti. Djeca koja su manje darovita, fizički nesposobna ili sramežljiva ne mogu se zanemariti, naprotiv, treba ih poticati na zajedničku igru i dati im uloge koje odgovaraju njihovom razvojnom potencijalu.

6.4.1. PRIMJER: PLES CVIJEĆA

Cilj: osmišljavanje plesnih koraka

Opis igre: Odgojiteljica svoj djeci podijeli već prije izrađeni cvijet ili vijenac od cvijeća za na glavu. Djeca uzimaju cvijeće i plešu u ritmu glazbe. Za ove aktivnosti dobro je koristiti i mirne i živahne dijelove, kako bi djeca mogla izvoditi razne vrste pokreta.

Slika 6., Ples cvijeća

Izvor: <https://przedszkole1przasnysz.edu.pl/aktualnosci/dzien-tanca-2/> (04. 09. 2022.)

7. GLAZBENA RADIONICA I AKTIVNOSTI U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI

Sušwiłło (2011) ističe kako su glazbene radionice i glazbene igre s pjevanjem odličan način za razvoj djeteta u mnogim aspektima. Djeca na taj lakše uče međusobno komunicirati, lakše se snalaze u grupi vršnjaka. Kretanje uz glazbu ima posebne zadaće koje djetetu omogućuju razvoj. Ono u djetetov život unosi zabavu i opuštanje te zadovoljava dječju potrebu za kretanjem. Glazba uz popratni pokret kod djece izaziva veći interes za kretanjem i potiče ih na vlastitu interpretaciju pokreta. Kroz glazbu dijete stječe uvid u sebe i u druge, glazba mu omogućuje razvoj i razvija njegovu maštu.

Dječja glazbena aktivnost može biti spontana, nadahnuta ili usmjerena. Tijekom svih igara i glazbenih aktivnosti djeca razvijaju svoje osnovne vještine glazbene kao što su: sluh, osjećaj za ritam osjećaj za tempo.

Knapik (2004) navodi kako mala djeca vole improvizaciju te pjevanje lutkama prije spavanja, izmišljaju plesne korake te smišljaju svoju podlogu za bajke. Kao što praksa potvrđuje, glazba je u radu s djecom predškolske dobi savršena za integraciju s drugim područjima predškolskog odgoja. Razlog više je i taj jer aktivnosti uz glazbu imaju i zabavne značajke.

Svako dijete je kreativno, stoga satovi glazbenih radionica utječu na pojačani intenzitet doživljaja glazbe. Kreativnost i glazbena aktivnost djeteta tijekom boravka u vrtiću daje djetetu puninu zadovoljstva. Zabava je priroda glazbenih aktivnosti te je ona za dijete velika vrijednost. Prirodni i karakteristični oblici i metode rada pogoduju cjelokupnom i glazbenom razvoju djeteta. Glazba i glazbeno stvaralaštvo dio su svakodnevnog života u predškolskoj zajednici. Glazba okružuje dijete svaki dan, omogućuje mu spoznati i proživjeti nove događaje, potiče da pokušaju, da djeluju te da se izraze, njima moguć umjetnički način.

7.1. PROVEDENA AKTIVNOST U DJEČJEM VRTIĆU

Ustanova: Dječji vrtić „Marija Petković“ Veli vrh

Skupina: srednja dobna skupina 4/5 godina, „Delfini“

Vrijeme trajanja: 25 minuta

Nastavna tema: obrada pjesme po sluhu + slušanje

Nastavna jedinica: Blistaj blistaj zvijezdo mala, Camille Saint-Saëns – Aquarium

Tip sata: usvajanje novog sadržaja

Obrazovna postignuća:

- naučiti se pjesmu „Blistaj, blistaj“
- razgovjetno izvoditi pjesmu
- usvajanje glazbenih elemenata: tempo, dinamika

Ključni pojmovi: tempo, dinamika, izvođački sastav

Nastavna sredstva i pomagala: CD player za reprodukciju skladbe, CD sa skladbom, gitalele, šarene mamame

Metode rada:

- metoda obrade pjesme po sluhu
- metoda razgovora
- metoda demonstracije
- metoda usmenog izlaganja

Sociološki oblici rada:

- frontalni rad
- grupni rad

Zadaci:

1. Obrazovni

- usvajanje pojmova i određivanje tempa, dinamike, ugođaja i izvođačkog sastava
- naučiti tekst pjesme „Blistaj, blistaj“ (spoznati tempo i dinamiku u pjesmi)
- izražajno izvoditi pjesmu

2. Funkcionalni

- razvijanje vokalnih i melodijskih sposobnosti
- razvijanje osjećaja za ritam, tempo i dinamiku
- aktivno slušanje
- razvijanje koncentracije i pažnje

3. Odgojni

- poticanje interesa prema glazbi
- stvaranje ugodnog i pozitivnog ozračja u skupini
- poticanje formiranja glazbenog ukusa
- razvijanje navike aktivnog slušanja glazbe

Korelacija: hrvatski jezik

Izvori i literatura:

1. Dobrota, S. (2012). Uvod u suvremenu pedagogiju. Filozofski fakultet u Splitu
2. Skladba: <https://www.youtube.com/watch?v=YVpl-RNzdE4>
3. Prilog 1: „Blistaj, blistaj“ – Francuska pjesma

12. Blistaj, blistaj zvijezdo mala

Umjereno Popijevka iz Francuske

mf 1. Bli - staj, bli - staj, zvi - zdo ma - la, što si, tko si rad bih zna - la,
2. Ka - da žar - ko sun - ce za - de i kad tam - na pad - ne noć,

mp vi - so - ko go - re vi - dim te ja, ka - o dra - gulj svje - tlo ti sja.
tad će tvo - je svje - tlo doć, bli - staj, bli - staj cije - lu noć.

mf 1.-2. Bli - staj, bli - staj, zvi - zdo ma - la, tko si, što si, rad bih zna - la.

7.2. STRUKTURA AKTIVNOSTI

Uvodni dio:

Djeci ću podijeliti razne šarene lagane marame koje će nam poslužiti kao animacija kod vježbi disanja. Svi ustajemo, zamišljamo da smo ribice u akvariju. Odgojiteljica podižuću ruku u kojoj je marama daje djeci znak da učine isto, na način kada maramu podižemo gore uzimamo zrak, a spuštajući ju dolje ispuštamo zrak. Vježbu disanja ponovimo nekoliko puta mijenjajući poziciju tijela (npr. U čučnju, sjedeći na podu, laganim koracima vrteći se u krug,...).

Kao zadnje djeca će baciti maramu u zrak te dok ona bude padala oponašati će s ustima glas prrrr, zamišljajući kako ribice u vodi pričaju. Tu vježbu ćemo ponoviti nekoliko puta.

Glavni dio:

Za početak ću pozvati djecu da pažljivo slušaju tekst pjesme koju ćemo se danas naučiti, a koji ću im otpjevati. Nakon otpjevanje pjesme, zapitamo djecu dali su im sve riječi bile razumljive. Ukratko popričamo o tome što su to zvijezde gdje i kada ih vidimo, te svatko za sebe zamisli neku želju koju ćemo uskoro pjevajući poslati zvijezdama u nebo.

1. Fraza: Blistaj, blistaj zvijezdo mala
Tko si što si rad bih znala
2. Fraza: Visoko gore vidim te ja
kao dragulj ti svjetlo sja
3. Fraza: Blistaj, blistaj zvijezdo mala.
Tko si što si rad bi znala.

Metodom „igre jeke“ proći ćemo frazu po frazu pjesmicu. Otpjevati ću pjesmicu uz pratnju instrumenta, te djeci dajem znak glavom u kojemu dijelu da mi se pridruže. Nakon

naučene prve fraze rijeći ćemo na drugu odnosno treću frazu. Nakon naučenih fraza pjesmicu ćemo spojiti te uz pratnju instrumenta zajedno i otpjevati.

Nakon što smo naučili pjesmicu, djeci ću reći par riječi o instrumentu gitalele koji nam je danas poslužio kao glazbena pratnja te ih uputiti u slušanje skladbe Akvarij Camille Saint Saensa.

Skladbu Akvarij ćemo odslušati tri puta. Prije prvog slušanja reći ću djeci da obrate pažnju na brzinu i glasnoću skladbe, dali se mijenja ili je tijekom cijele skladbe ujednačena. Nakon odslušanog prvoga puta porazgovaramo s djecom o tome što su primijetila, kako im se čini; da li se glasnoća mijenjala odnosno da li je brzina skladbe bila jednaka ili nije.

Zatim djecu uputimo da prije drugog slušanja obrate pažnju na to koje instrumente mogu prepoznati u skladbi. Nakon odslušanog drugog puta upitam djecu jesu li prepoznala koji instrument. Ukoliko djeci bude potrebna pomoć uputim ih na neki određeni instrument npr. klavir (ima crno bijele tipke, svira se svim prstima).

Prije trećeg slušanja uputim djecu da obrate pažnju na ugođaj u glazbi. Zamolim ih da se legnu na pod da se opuste te ukoliko tko želi da zatvori i oči i da zamisle mjesto u kojemu bi glazba koju slušaju najviše odgovarala. Nakon odslušane skladbe svi sjednu te porazgovaramo o tome kamo ih je skladba odvela, na koje mjesto ih je asocijala, da li im je dala krila poput ptice ili možda rep kao ribe. Upitamo djecu kako su se osjećala tijekom izvedbe skladbe, da li im je bilo ugodno ili nije.

Završni dio:

Ponovimo pjesmicu „Blistaj, blistaj“ tri puta uz popratnu koreografiju na način da djeca sama improviziraju s maramama uz pratnju instrumenta. Posljednje ponavljanje pjesmice je trenutak u kojemu zvijezdama u nebo šaljemo svoju želju koju smo na početku sata zamislili.

7.3. OSVRT NA PROVEDENU AKTIVNOST

Provedena aktivnosti je bila dobro prihvaćena od strane djece. Tijekom izvođenja aktivnosti djeca u pažljivo slušala i pratila upute koje sam im davala kako bi aktivnost bila dobro odrađena.

Tijekom izvođenja uvodnog dijela aktivnosti, djevojčica N.N., nije htjela sudjelovati u izvođenju aktivnosti jer joj se ne sviđa boja marame koju je dobila. Zapitala sam djecu da li bi netko htio zamijeniti maramu na što je druga djevojčica brzo odgovorila da će ona jer ona voli sve boje. Tada smo nastavili sa uvodnim djelom koji je prošao bez poteškoća.

Kod izvođenja glavnog djela aktivnosti planirano je bilo učenje se pjesmice „Blistaj, blistaj zvijezdo mala“ te s obzirom da su djeca pjesmicu već znala vrlo lako i bez problema smo prošli kroz tri fraze pjesmice i otpjevali cijelu pjesmicu uz pratnju gitalela s kojima su se djeca po prvi puta susrela i što ih je vrlo obradovalo. Djeci sam ukratko predstavila instrument, upitala sam ih prvo kako bi oni nazvali taj instrument te su jednoglasno odgovorili „mini gitara“.

Kao drugi dio glavnoga djela bilo je slušanje skladbe Camille Saint Saens – Akvarij. Djeca su vrlo pažljivo slušala glazbu. Na svu djecu skladba je djelovala opuštajuće te su rekli kako im je ona kao uspavanka te da bi uz nju mogli i zaspati. Jedan dječak je naveo da kod njega skladba kao da budi neku vrstu straha odnosno kako je on to bio opisivao kao neka neizvjesnost, kao da se cijelo vrijeme nešto treba dogoditi.

U završnom djelu smo još jednom ponovili pjesmicu „Blistaj, blistaj zvijezdo mala“ uz spontane pokrete s maramama.

8. ZAKLJUČAK

Okruženje u kojoj djeca i odrasli svakodnevno žive bogata je glazbom i raznim zvukovima iz okoline u kojoj se nalazimo. Ponekad su to zvukovi ugodnog cvrkutanja ptica na granama, šum mora i žubor potoka, a ponekad su to zvukovi žamora sa ulica, u tramvajima, i sl. Jedni su nam više dragi drugi manje, ali u konačnici i jedni i drugi čine naš svijet zvukova potpunijim.

Kao poticaj za odabir ove teme kao završnog rada je svijest kako glazba i glazbeno stvaralaštvo nisu dovoljno i kvalitetno pruženi djeci kao mogućnost stjecanja novih spoznaja i razvoja glazbenih kompetencija.

Potrebno je da djeca budu dobro upoznata s novim glazbenim pojmovima i mogućnostima u ranom i predškolskom odgoju kako bi se njihova svijest o glazbi mogla razvijati u daljnjim procesima i razvojem odrastanja. Mislim kako je glazbeno stvaralaštvo područje tolikih raznolikosti i bogatstva koji se mogu pružiti djeci na kvalitetniji način, od zabavnih i poučnih igara do samog poticanja kulturne svijesti djece.

Ovaj rad je pisan kao svojevrsni poticaj za mene kao budućeg odgojitelja s misli kako se uvijek može bolje. Iako se samo neprofesionalno u slobodno vrijeme bavim glazbom i znam koliko mi ona znači osobno, htjela bih tu radost prenositi na buduće naraštaje djece omogućavajući im upravo glazbene radionice i upoznavanje ih s raznim glazbenim instrumentima te im približiti ljepotu glazbe koju ona nosi u sebi.

9. LITERATURA

1. Čudina- Obradović, M. (1990), *Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga
2. Dudzińska I. (1990), *Metodyka wychowania w przedszkolu cz. III*, Warszawa
3. Gordon, E. E. (2016), *Teoria uczenia się muzyki: niemowlęta i małe dzieci*. Gdańsk
4. Golčić, I. (1998). *Pjesmarica za osnovne škole*. Zagreb: HKD sv. Jeronima
5. Knapik M. (2004), *Sztuka w edukacji i terapii*, Kraków 2004
6. Kwiatowska . M. (2019), *Podstawy pedagogiki przedszkolnej. op. cit.*, Poznań
7. Lewandowska K.,(1978), *Rozwój zdolności muzycznych, WSiP*, Warszawa
8. Majzner R, (2013) *Wychowanie muzyczne jako istotny element kształtowania wrażliwości dziecka*, Wydawnictwo ATH, Bielsko-Biała
9. Novak. B. (2014), *Muzyka a rozwój Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika*, Warszawa
10. Przychodzińska-Kaciczak (2018), M.: *Muzyka i wychowanie*, Warszawa
11. Slunjski, E. (2013), *Kako djetetu pomoći da... (p)ostane kreativno i da se izražava jezikom umjetnosti : priručnik za roditelje, odgajatelje i učitelje*. Zagreb: Element
12. Sušwiło, M., (2011), *Psychopedagogiczne uwarunkowania wczesnej edukacji muzycznej*, Olsztyn
13. Szczyrba-Poroszewska, J. (2021), *Kompetencje muzyczne studentów pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej*, Kraków
14. Šimičić, M. (2017), *Glazba kao komunikacija*, Petrinja: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

15. Żylińska M., (2013), *Psychologiczny portret młodego muzyka*, Warszawa

16. Zgromadzenie (2020), *Gry i zabawy dla dzieci*, Gorz. Wielkopolski

POPIS FOTOGRAFIJA

Slika 1., preuzeto 24. 08. 2022.

Izvor: <https://mamarytmiczka.pl/2-gry-muzyczne-ktore-sprawdza-sie-w-domu-i-w-szkole/>

Slika 2., preuzeto 24. 08. 2022.

Izvor: <https://mamarytmiczka.pl/2-gry-muzyczne-ktore-sprawdza-sie-w-domu-i-w-szkole/>

Slika 3., preuzeto 23. 08. 2022.

Izvor: <https://www.ekupi.hr/hr/lgra%C4%8Dke-i-dje%C4%8Dja-oprema/lgra%C4%8Dke/lgra%C4%8Dke-za-bebe/Glazbene-igra>

Slika 4., preuzeto 02. 09. 2022.

Izvor: https://shr.news/21730_Novi/deal-Glazbeni-instrument-16%D1%88%D1%82-skup-10-vrsta-dje%C4%8Dji-vrti%C4%87-daire-bubanj-udaraljke-igra%C4%8Dke-za-djecu-djeca-ranog-odgoja-i-obrazovanja-djeteta_boutique.html

Slika 5., preuzeto 20.08. 2022.

Izvor: http://www.muzaki.pl/wp-content/uploads/2015/12/Muzaki_w_Muzajce_10.jpg

Slika 6., preuzeto 04. 09. 2022.

Izvor: <https://przedszkole1przasnysz.edu.pl/aktualnosci/dzien-tanca-2/>

SAŽETAK

Već od davnina je poznato kako glazba povezuje. Povezuje grupe ljudi koji slušaju određenu vrstu glazbe, ali povezuje i čovjeka kao pojedinca, potičući na izražavanje vlastitih emocija. Glazba nas prati od rođenja. Slušamo glazbu kada smo radosni i kada smo tužni, glazba je ona koja nas razumije, i daje nam utjehu ili osjećaj razumijevanja.

Svrha ovoga rada je prikazati važnost glazbenog stvaralaštva u odgoju predškolske djece i njihovom sazrijevanju kao pojedinca. S pravom možemo reći kako najveću ulogu u tom sazrijevanju djece kroz glazbu imaju roditelji i odgojitelji.

U radu su opisani temeljni pojmovi vezani uz razvoj glazbenih kompetencija kod djece te važnost uloge roditelja i odgojitelja u dječjem razvoju. Kao posljednje analizirana je glazbena aktivnost provedena u dječjem vrtiću „Marija Petković“ u Puli.

Ključne riječi: djeca, dječje stvaralaštvo, glazba, glazbeno stvaralaštvo

SUMMARY

It has been known since ancient times that music connects. It connects groups of people who listen to a certain type of music, but it also connects people as individuals, encouraging them to express their own emotions. Music accompanies us from birth. We listen to music when we are happy and when we are sad, it is music that understands us, gives us comfort or a sense of understanding.

The purpose of this research work is to show the importance of musical creativity in the upbringing of preschool children and their maturation as personalities. We can rightly say that parents and teachers play the biggest role in the maturation of children through music.

The research document describes the basic terms related to the development of musical competence in children and the importance of the role of parents and educators in the development of children. At the end, the musical activity carried out in the Kindergarten "Marija Petković" in Pula was analysed.

Key words: children, children's creativity, music, musical creativity